



شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
معاونت پژوهش

عنوان:

آسیب شناسی بی‌توجهی جامعه به فرهنگ نماز و حجاب

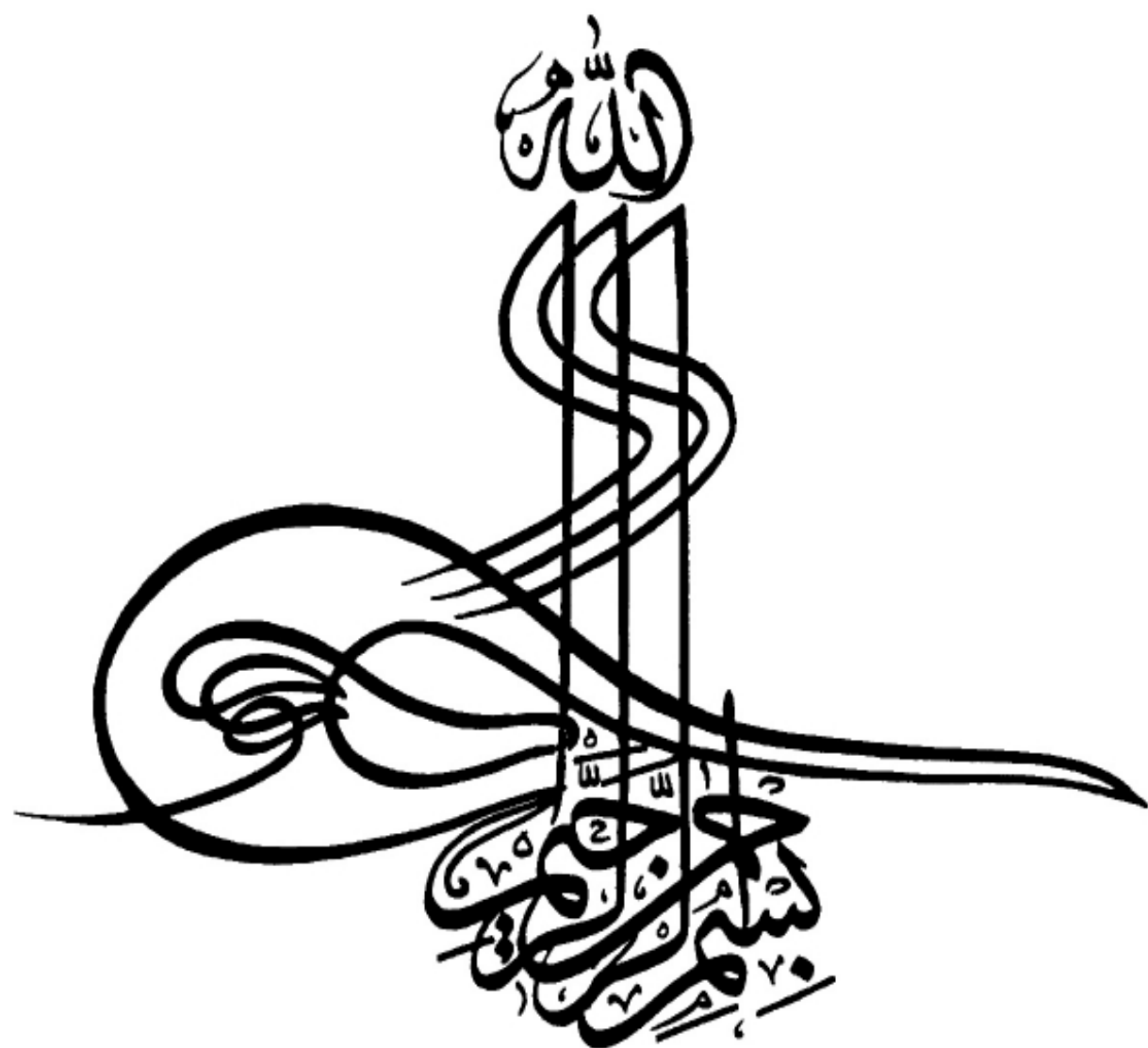
استاد راهنما:

دکتر حبیب الله حلیمی جلودار

تدوین:

ام البنین عابدی، معصومه نوروزیان عزیزی، سیده فهیمه راعی، سیه معصومه قاضی زاده، زینب شکری،
زینب رحمن زاده قمی (هسته پژوهشی شهدای گمنام)

زمستان 1393



تحمیدیه

الحمد لله رب العالمین

و با حمد و سپاس فراوان از استاد راهنمای گروه پژوهشی شهدای گمنام، "جناب آقای دکتر حبیب الله حلیمی جلودار" و از معاونت پژوهش مدرسه که با صبوری و دقت نظر خویش ما را مساعدت نمودند. از همه اعضای گروه برای تلاش و همت مخلصانه شان. باشد که مورد رضایت حضرتش واقع گردد.

تقدیم

تقدیم به روح بزرگ بشریت، حضرت ختمی مرتبت؛ حضرت رسول امجد محمد مصطفی صلی الله
وعلیه وآله که درود و رحمت بیکران حق بر ایشان باد.

چکیده:

نماز ذکر خداست که موجب آرامش و امنیت قلبی است و حجاب نیز از شعائر اسلامی در پابندی زن مسلمان به دین و ایجاد امنیت در فضای جامعه است. این تحقیق در صدد پاسخ به این سوال می باشد که چه آسیب ها و عواملی در جامعه - بر افراد و خانواده ها - سایه افکنده است که برخی نسبت به این دو آموزه مهم دینی بی توجه شده اند.

با بررسی منابع مرتبط مثل تفاسیر، کتب حدیثی، و روان شناسی و... این تحقیق در دو فصل تنظیم شده است که در فصل اول به بررسی طرح تحقیق و مفهوم شناسی و مبانی آن و در فصل دوم به عوامل و زمینه های ایجابی مختص به نماز و مختص به حجاب و عوامل و زمینه های ایجابی مشترک به حجاب و نماز پرداخته است و به صورت مبسوط به آسیب هایی که می تواند به این دو آموزه وارد شود را مورد شناسایی و بررسی قرار داده است.

و این نتیجه حاصل شد که عوامل و زمینه هایی چون جهل و نادانی، تکبر و غرور، ضعف ایمان، عدم معرفت افزایی نسبت به کارکردهای نماز و حجاب، فقدان آرامش روحی و امنیت، کم رنگ شدن حیا و عفت، همنشین بد، عدم هماهنگی بین جامعه و خانواده و رسانه و مدرسه، فاصله گرفتن از مکان های مقدس و ... از جمله مواردی هستند که موجبات بی توجهی برخی از اعضای جامعه را به فرهنگ نماز و حجاب مهیا نموده اند.

واژگان کلیدی

آسیب شناسی، بی توجهی، جامعه، فرهنگ، نماز، حجاب.

نتیجه

نماز و یاد خدا، و مسئله حجاب و پوشش، دومی مسئله‌ی مهمی است که در دین مبین اسلام در مورد آن تأکیده‌های زیادی شده است. از آنجایی که این دو آموزه از شعائر دین مقدس اسلام می‌باشد، پیوسته مورد بی‌توجهی و تهاجم قرار گرفته است.

این تحقیق با مطالعه‌ی کتب و مقالات مرتبط؛ آسیب‌ها و عوامل و زمینه‌های ایجابی مختص و مشترک به حجاب و نماز را که باعث بی‌توجهی به این دو آموزه‌ی مهم می‌شود را مورد بررسی قرار داده است و اکثر آسیب‌ها را شناسایی کرده است و به این نتیجه رسیده که عدم معرفت افزایشی نسبت به کارکردهای نماز و حجاب، فاصله گرفتن از مکان‌های مقدس، فقدان آرامش روحی و امنیت، کم رنگ شدن حیا و عفت، همنشین بد، عدم هماهنگی بین جامعه و خانواده و رسانه و مدرسه،... از عوامل و آسیب‌های بی‌توجهی جامعه به فرهنگ نماز و حجاب می‌باشد.

فهرست منابع

1. قرآن کریم
2. نهج البلاغه، شریف رضی، محمد بن حسین، تصحیح: صبحی صالح، مترجم محمد بهشتی، انتشارات شریور با همکاری تابان، بی جا، 1379.
3. ابن بابویه، محمد بن علی، الخصال، ترجمه جعفری، قم: نسیم کوثر، 1382ش.
4. -----، محقق: علی اکبر غفاری، قم: جامعه مدرسین، 1362ش.
5. -----، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ترجمه ابراهیم محدث بندریگی، قم: انتشارات اخلاق، 1379ش، چاپ سوم.
6. -----، صفات الشیعه، ترجمه توحیدی، تهران: انتشارات زراره، 1380ش، چاپ سوم.
7. -----، علی، من لا یحضره الفقیه، محقق: علی اکبر غفاری، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، 1413ق، چاپ دوم.
8. ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، تحف العقول، محقق: غفاری، علی اکبر، قم: جامعه مدرسین، 1363 / 1404ق، چاپ دوم.
9. ابن فارس، أحمد بن فارس، معجم مقاییس اللغة، قم: مکتب الاعلام الاسلامی، 1404ق.
10. احمدی، جمشید، درسها و پیامهای نماز برای خانواده‌ها، بی جا: ستاد اقامه نماز، 1390.
11. بستانی، فؤاد افرام، فرهنگ ابجدی، تهران: انتشارات اسلامی، 1375ش، چاپ دوم.

12. تقوی، رضا، رسالت و جایگاه نماز جمعه، تهران: نور الاثمه (علیهم السلام)، 1385.
13. تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم و درر الکلم، قم: دارالکتب اسلامیة، 1410ق.
14. جزائری، نعمت الله بن عبد الله، قصص الأنبياء (قصص قرآن - ترجمه قصص الأنبياء جزائری)، مترجم: فاطمه مشایخ، تهران: انتشارات فرحان، 1381 ش.
15. جمعی از نویسندگان، نماز در سیمای خانواده، انجمن اولیاء و مربیان؛ تهران، 1386، چاپ چهارم
16. جوادی آملی، عبدالله، زن در آینه جلال و جمال، تهران: انتشارات رجاء، 1371.
17. دوغان (حسینی)، محمد، آثار تربیتی نماز، بی جا: ستاد اقامه نماز، 1390.
18. رجبی، عباس، حجاب و نقش آن در سلامت روان، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، 1390.
19. سلیمی، علی، نهج الفصاحه، تهران: نشر جمهوری، 1386.
20. سید علوی، ابراهیم، نماز در قرآن، بی جا: طلوع آزادی، 1377.
21. شجاعی، محمد، در و صدف، تهران: نشر محیی، 1378.
22. شعیری، محمد بن محمد، کاشف الأستار - ترجمه جامع الأخبار، مترجم: شرف الدین خویدکی، تهران: کتاب فروشی اسلامیة، 1388 ق.
23. شهید اول، محمد بن مکی، الدرّة الباهرّة من الأصداف الطاهرّة (ط - التقديمه مع الترجمة)، مترجم: عبدالهادی مسعودی، قم: انتشارات زائر، 1379 ش.
24. شیخ حر عاملی، محمدحسن، وسائل الشیعه، محقق: مؤسسه آل البيت علیهم السلام، قم: مؤسسه آل البيت علیهم السلام، 1409ق.
25. طباطبایی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه ی مدرسین حوزه علمیه قم، 1374 ش، چاپ پنجم.
26. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ترجمه: مترجمان، تحقیق: رضا ستوده، تهران: انتشارات فراهانی، 1360 ش.
27. طوسی، محمد بن الحسن، مصباح المتعجّد و سلاح المتعبّد، بیروت: مؤسسه فقه الشیعه، 1411 ق.
28. طبیب، سید عبد الحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، تهران: انتشارات اسلام، 1378 ش، چاپ دوم.

29. عروسی حویزی، عبد علی بن جمعه، تفسیر نورالثقلین، محقق: سید هاشم رسولی محلاتی، قم: اسماعیلیان، 1415ق، چاپ چهارم.
30. عزیزی تهرانی، علی اصغر، حضور قلب در نماز (علل و درمان حواسپرتی در نماز)، قم: مؤسسه بوستان کتاب، 1386.
31. عمید، حسن، فرهنگ لغت عمید، بی جا: جاویدان، 1351ش.
32. فراهیدی، خلیل بن أحمد، کتاب العین، قم: نشر هجرت، 1409ق، چاپ دوم
33. قرائتی، محسن، راز نماز، بی جا؛ مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، 1391، چاپ بیست و یکم.
34. -----، تفسیر نور، تهران: مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، 1383 ش، چاپ یازدهم.
35. کریمی، عبدالعظیم، نکته‌های روان شناسی در تربیت دینی فرزندان، بی جا؛ ستاد اقامه نماز، 1390، چاپ هفتم.
36. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی (ط - الإسلامیة)، محقق: علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دار الکتب الإسلامیة، 1407ق، چاپ چهارم.
37. -----، أصول الکافی، ترجمه کمره‌ای، قم: اسوه، 1375 ش، چاپ سوم.
38. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الأنوار (ط - بیروت)، محقق / مصحح: جمعی از محققان، بیروت: دار إحياء التراث العربی، 1403ق، چاپ دوم.
39. مصطفوی، حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، 1368 ش.
40. مصطفی حسینی دشتی، معارف و معاریف، تهران: موسسه فرهنگی آرایه، 1379.
41. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار، تهران: انتشارات صدرا، 1379.
42. -----، مسئله حجاب، تهران: انتشارات صدرا، 1391.
43. معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، تهران: انتشارات نامن، 1384.
44. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1374.
45. نعیم آبادی، غلامعلی، نماز در آینه وحی، بی تا، بی جا، 1378.
46. نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، قم: موسسه آل بیت، 1408.

مقالات

1. آرامی، کاظمی، شهجودی، صادقی سرشت، عوامل ترک نماز (عوامل بینشی و کنشی)، مرکز تخصصی نماز، ستاد اقامه نماز، از سایت www.namazportal.ir

2. فرهادیان، رضا، عوامل مؤثر در گرایش نوجوانان و جوانان به نماز، نشریه گلستان، ش: 79، 1380.

3. عسری اسلام پور کریمی، بررسی راهکارها و آسیب هلی حضور جوانان در مسجد، به نقل از سایت [www. Karimi48. Blogfa. Com](http://www.Karimi48.Blogfa.Com)

ماهنامه

1. ماهنامه پیوند، شماره 373، آبان 89، ص 7 و 8.
2. ماهنامه تربیت شماره 12، شهریور 89، ص 41 و 40.
3. مجله پیام زن، دی 1388، شماره 214.

نرم افزار

1. نرم افزار جامع ویژه عفاف و حجاب (مروارید در صدف 2)، دفتر فرهنگی تسنیم www.TASNIMWEB.IR